

Διαπιστώσεις και προοπτικές για την εργατική τάξη, στην Ελλάδα του 2025

19ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΕΚ – Νοέμβριος 2025

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	1
Μέρος Α΄.....	2
Η γενική εικόνα της αγοράς εργασίας.....	2
1. Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση το 2025 (πηγή: Ετήσια Έκθεση ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Ιούνιος 2025).....	2
2. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ για το Β΄ τρίμηνο του 2025 συνοπτικά.....	3
3. Οι παραγωγικοί κλάδοι στην Ελλάδα και η διάρθρωση απασχόλησης σε αυτούς.....	5
4. Σχέσεις εργασίας, είδη απασχόλησης και τάσεις ανά κλάδο.....	8
4.1. Ανεργία - Πλήρης, μερική απασχόληση.....	8
4.2. Εταιρείες προσωρινής απασχόλησης - Ενοικιαζόμενοι εργαζόμενοι και μαύρη, αδήλωτη εργασία.....	8
4.3. Αυτοαπασχολούμενοι.....	9
4.4. Εικονική αυτοαπασχόληση (bogus self-employment).....	10
4.5. Πλατφόρμες.....	11
5. Χρόνος εργασίας, μισθοί και παραγωγικότητα - Τάσεις ανά κλάδο.....	12
5.1. Υπερεργασία.....	12
5.2. Παραγωγικότητα της εργασίας – Αγοραστική δύναμη, Μισθοί.....	13
5.3. Τιμές - Κέρδη - μισθοί.....	14
5.4. Μέσος καθαρός μισθός και αγοραστική δύναμη.....	15
6. Ανισότητες, κοινωνικός αποκλεισμός - Δημογραφικά στοιχεία για την εργασία.....	15
7. Συνθήκες διαβίωσης.....	18
8. Θεσμικές αναδιαρθρώσεις και απορρύθμιση της αγοράς εργασίας.....	19
9. Εργοδοτικά εγκλήματα - Ένας νεκρός κάθε δύο ημέρες!.....	19
10. Συνδικαλιστική πυκνότητα και ποσοστό κάλυψης συλλογικών συμβάσεων.....	20
Μέρος Β΄.....	22
Ταξική πάλη - Απολογισμός δράσης διετίας και αποτίμηση.....	22
1. Ιδιωτικός τομέας.....	22
1.1. Ο αγώνας στον κλάδο των διανομέων (ντελίβερι, κούριερ) – Ο ρόλος του ΚΚΕ.....	22
1.2. ΕΝΕΔΕΠ (ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ).....	24
1.3. ΠΕΝΕΝ.....	25
2. Δημόσιος τομέας.....	25
2.1. Ο χώρος της εκπαίδευσης.....	25
2.2. Συνδικαλιστικές διώξεις - Αργία εκπαιδευτικών και απολύσεις στο Πανεπιστήμιο.....	26
2.3. Ο αγώνας κατά της διάλυσης της ψυχικής υγείας και της δημόσιας απεξάρτησης.....	27
3. Φοιτητικό κίνημα.....	27
5. Μεγάλες απεργίες του 2025 – Απεργίες χωρίς τη ΓΣΕΕ.....	28
6. Τα εργατικά σωματεία για την Παλαιστίνη.....	30
7. Απολογισμός δράσης της ΜΕΚ.....	31
Γενική αποτίμηση και προοπτικές της ταξικής πάλης.....	32

Πρόλογος

Στο πλαίσιο του 19ου Συνεδρίου του Εργατικού Επαναστατικού Κόμματος και με στόχο να προκύψει ένα ουσιαστικό και χειροπιαστό πολιτικό και αγωνιστικό πρόγραμμα με επίκεντρο το εργατικό ζήτημα, παρατίθεται η παρούσα εισήγηση, προκειμένου να αποτελέσει τη βάση για τη διεξαγωγή της συζήτησής μας. Για να κατανοήσουμε τη θέση και τα ζητήματα που απασχολούν τους εργαζόμενους, αλλά και την εργατική τάξη στο σύνολό της, στην Ελλάδα του 2025, επιχειρείται καταρχάς μία στοιχειώδης αποτύπωση της τρέχουσας εικόνας του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο παρέχεται η εργασία στη χώρα και μέσα στο οποίο επενεργεί η ταξική πάλη.

Τα στοιχεία που επικαλείται η παρούσα ανάλυση (χωρίς να καθίσταται ακαδημαϊκό πόνημα) αντλούνται κατά κύριο λόγο από έγκυρα δημοσιογραφικά και επιστημονικά άρθρα, μελέτες και στατιστικές ερευνητικών ιδρυμάτων και επίσημων δημόσιων φορέων. Επειδή η αναδρομή στις προηγούμενες περιόδους, όπως και στις κατά περίπτωση εκτιμήσεις μας για αυτές, είναι ικανή και αναγκαία συνθήκη προκειμένου να επαναπροσανατολίζουμε όπου χρειάζεται την οπτική μας προς τη σωστή κατεύθυνση, θα ήταν παράλειψη να μην παραπέμψουμε στο Σχέδιο Προοπτικών της ΚΕ για το 18^ο Συνέδριο του ΕΕΚ (Μέρος Β΄) ([εδώ](#)), για τις χρήσιμες συγκρίσεις. Το κείμενο καταλήγει με σκέψεις για την κατανόηση των αντικειμενικών συνθηκών και τον τρόπο που καλούμαστε να επέμβουμε κατόπιν σε αυτές ως οργανωμένη τάξη, με την ενεργητική μας θέληση.

Μέρος Α΄

Η γενική εικόνα της αγοράς εργασίας

1. Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση το 2025 (πηγή: [Ετήσια Έκθεση ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, Ιούνιος 2025](#))

Σύμφωνα με την “Ετήσια έκθεση 2025 για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση” του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, η ελληνική οικονομία αναπτύχθηκε το 2024 κατά 2,3%, κυρίως μέσω κατανάλωσης και επενδύσεων, ενώ η δημόσια κατανάλωση και οι καθαρές εξαγωγές είχαν αρνητική συμβολή. Παρά τη βελτίωση ορισμένων δεικτών, η χώρα παραμένει δεύτερη φτωχότερη στην ΕΕ, με την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος να προέρχεται κυρίως από πλούτο και μη μισθωτή εργασία, ενώ οι μισθοί είχαν ελάχιστη συμβολή.

Οι επενδύσεις ξεπέρασαν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αλλά μειώθηκαν το 2025 και εξαρτώνται έντονα από το Ταμείο Ανάκαμψης. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εμφάνισε σημαντικό έλλειμμα, ενώ οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις κατευθύνθηκαν κυρίως σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και ακίνητα. Η δημοσιονομική

Το μερίδιο κερδών στο ΑΕΠ φτάνει το 50,2%, έναντι 41% στην ΕΕ, με αποτέλεσμα χαμηλή αγοραστική δύναμη, υψηλή υλική στέρηση και το μεγαλύτερο ποσοστό υποκειμενικής φτώχειας μισθωτών στην Ευρώπη.

προσαρμογή συνεχίστηκε, με πρωτογενές πλεόνασμα-ρεκόρ και αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας, ενώ η ανεργία μειώθηκε στο 10,1%. Ωστόσο, η απασχόληση παραμένει χαμηλή σε σύγκριση με την ΕΕ, ιδίως για γυναίκες, νέους και πτυχιούχους.

Οι πραγματικοί μισθοί έχουν υποχωρήσει κατά 32,8% από το 2009, ενώ τα κέρδη απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγικότητας.

Το μερίδιο κερδών στο ΑΕΠ φτάνει το 50,2%, έναντι 41% στην ΕΕ, με αποτέλεσμα χαμηλή αγοραστική δύναμη, υψηλή υλική στέρηση και το μεγαλύτερο ποσοστό υποκειμενικής φτώχειας μισθωτών στην Ευρώπη.

Περιφερειακά, όλες οι περιοχές έχουν κατά κεφαλήν ΑΕΠ χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ οι αμοιβές εξαρτημένης εργασίας έχουν μειωθεί παντού σε σχέση με το 2009.

Συνολικά, παρά τη δημοσιονομική σταθεροποίηση και τη βελτίωση στην απασχόληση, η ελληνική οικονομία παραμένει αντιμέτωπη με σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα: εξάρτηση από εισαγωγές, χαμηλή μισθολογική δυναμική, υψηλή ανισότητα και περιφερειακές ανισορροπίες. Η παραοικονομία εκτιμάται στο 36% του ΑΕΠ, το υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ, όπου ο μέσος όρος δεν ξεπερνά το 15%.

2. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ για το Β' τρίμηνο του 2025 συνοπτικά

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για το Β' τρίμηνο του 2025 (σύνδεσμος [εδώ](#)), ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 4.386.832 άτομα παρουσιάζοντας αύξηση κατά 1,4%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Ο αριθμός των ανέργων ανήλθε σε 411.722 άτομα, παρουσιάζοντας μείωση κατά 12,0%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Το ποσοστό ανεργίας το Β' τρίμηνο 2025 ανήλθε σε 8,6% και κατά το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (Β' 2024) ήταν 9,8%. Τα άτομα που δεν περιλαμβάνονται στο εργατικό

δυναμικό, ή «άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού», δηλαδή τα άτομα που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία, ανήλθαν σε 4.205.058. Ειδικότερα, τα άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού κάτω των 75 ετών, ανήλθαν σε 2.965.238.

Τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας παρατηρούνται στις γυναίκες, στα άτομα ηλικίας έως 15-19 ετών, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στα άτομα που έχουν ολοκληρώσει πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Το μεγαλύτερο ποσοστό εργατικού δυναμικού παρατηρείται στους άνδρες, στα άτομα ηλικίας 30-44 ετών, στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, στα άτομα που έχουν ολοκληρώσει μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση και στα άτομα ξένης ιθαγένειας.

Κατά το Β' τρίμηνο του 2025, το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων

Τα επαγγέλματα που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων είναι οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (23,0%) και οι επαγγελματίες (22,6%).

εργάζονται ως μισθωτοί (72,1%), ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό (17,9%). Το ποσοστό μερικής απασχόλησης ανέρχεται σε 5,7%, μειωμένο κατά 11,4% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Το ποσοστό των ατόμων που έχουν προσωρινή εργασία ανέρχεται σε 11,0%, καταγράφοντας αύξηση

κατά 50,9% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και αύξηση κατά 5,6% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Τα επαγγέλματα που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων είναι οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές (23,0%) και οι επαγγελματίες (22,6%). Από την εξέλιξη του ποσοστού των απασχολούμενων σε ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας κατά την περίοδο Α' τρίμηνο 2014 - Β' τρίμηνο 2025, παρατηρούνται μεγάλες διακυμάνσεις στο ποσοστό όσων εργάζονται στον τομέα που περιλαμβάνει το εμπόριο, τις μεταφορές και τις

επικοινωνίες, τα ξενοδοχεία και την εστίαση. Μείωση παρατηρείται στον κλάδο της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας, ενώ, μετά το 2022, παρατηρείται αύξηση στο ποσοστό όσων εργάζονται στον τομέα των κατασκευών. Μετά το 2020 παρατηρούμε ελαφρά άνοδο στον τομέα της βιομηχανίας-ενέργειας και ανοδική τάση στον τομέα των χρηματοπιστωτικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Το 53,1% των απασχολούμενων δηλώνει ότι εργάστηκε 40 - 47 ώρες την εβδομάδα αναφοράς, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό (18,2%) δηλώνει ότι εργάστηκε 48 ή περισσότερες ώρες. Από τα στοιχεία της έρευνας προκύπτει ότι ο βασικός λόγος που σταμάτησαν οι άνεργοι να εργάζονται είναι γιατί η εργασία τους ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε (29,9%). Τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας παρατηρούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ενώ το χαμηλότερο στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

Την περίοδο από το 2020 έως το 2024 οι κορυφαίοι κλάδοι από άποψη ανάπτυξης θέσεων εργασίας ήταν το λιανικό εμπόριο, ο τουρισμός και οι υπηρεσίες εστίασης, οι οποίες όλες μαζί αριθμούν σε πάνω από το 50% του συνόλου των 475.000 νέων θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

3. Οι παραγωγικοί κλάδοι στην Ελλάδα και η διάρθρωση απασχόλησης σε αυτούς

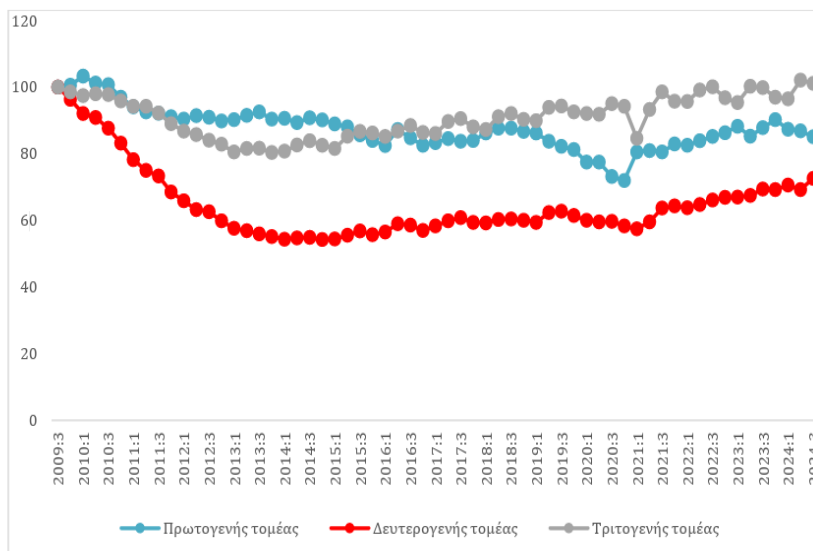
Οι παραγωγικοί κλάδοι που συνεισφέρουν στη δημιουργία του ΑΕΠ της χώρας, με μικρές διακυμάνσεις από χρόνο σε χρόνο, είναι οι υπηρεσίες κατά περίπου 70%, η βιομηχανία-μεταποίηση κατά περίπου έως 15% και η γεωργία-αλιεία κατά περίπου 11,5%. Την

περίοδο από το 2020 έως το 2024, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ οι κορυφαίοι κλάδοι από άποψη ανάπτυξης θέσεων εργασίας ήταν το λιανικό εμπόριο, ο τουρισμός και οι υπηρεσίες εστίασης, οι οποίες όλες μαζί αριθμούν σε πάνω από το 50% του συνόλου των 475.000 νέων θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια

αυτής της περιόδου. Όσον αφορά στον πρωτογενή τομέα, η αγροτική παραγωγή της χώρας, η οποία εμφανίζει σταθερή και έντονη μείωση της οικονομικής σημασίας της κατά τις τελευταίες δεκαετίες, τόσο σε όρους ΑΕΠ όσο και σε απασχόληση, χαρακτηρίζεται από τον κατακερματισμό της γεωργικής γης σε πολλές μικρές, διάσπαρτες εκμεταλλεύσεις, με πάνω από το 75% να είναι ιδιόκτητες. Η εργασία σε αυτές είναι κατά βάση οικογενειακή, με μικρή συμμετοχή νέων, έλλειψη εξειδίκευσης και μεγάλη συμμετοχή αλλοδαπών εργατών κυρίως σε εποχιακές καλλιέργειες.

Ειδικότερα όσον αφορά στο βιομηχανικό τομέα, σύμφωνα με την ενδιάμεση Έκθεση του Ινστιτούτου ΙΝΕ της ΓΣΕΕ 2024 για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση, το ποσοστό των εργαζομένων σε αυτόν ανήλθε το 2024 μόλις στο 12,1%, με τη χώρα μας να κατατάσσεται στην 22η θέση μεταξύ των 25 υπό εξέταση οικονομιών. Σε απόλυτους αριθμούς υπολογίζεται ότι στη μεταποίηση-βιομηχανία απασχολούνται περί τους 400.000 σε σύνολο περίπου 4.300.000 θέσεων εργασίας το 2025.

Διάγραμμα 4.6: Εξέλιξη απασχόλησης ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας (ηλικίες 15-64 ετών, 2009:3-2024:3, 2009:3=100) Q ενώ οι υπόλοιποι K/

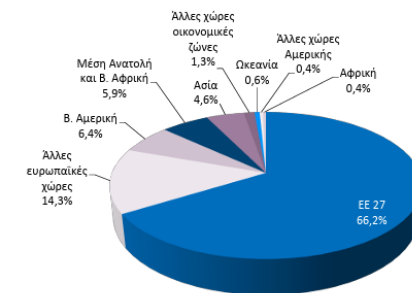
(Σημείωση: Στο δευτερογενή τομέα περιλαμβάνονται οι κλάδοι: «Μεταποίηση», «Ορυχεία και λατομεία, Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού» και «Κατασκευές»). Στο διάγραμμα εμφανίζεται με κόκκινο. Αντίστοιχα με μπλε εμφανίζεται ο πρωτογενής (γεωργία, αλιεία κλπ) και με γκριζο ο τριτογενής (υπηρεσίες).

Αλουμίνιο και Φαρμακευτικά σκευάσματα κορυφαία εξαγόμενα βιομηχανικά προϊόντα το β' τρίμηνο 2025

Στο β' τρίμηνο 2025 πρωτοπόρησαν για τις εξαγωγές τους το Αλουμίνιο, με €696 εκατ. (+7,7%, γ-ο-γ) και τα Φαρμακευτικά σκευάσματα, με €683 εκατ. (-6,5%, γ-ο-γ).

Άνω του 80% των βιομηχανικών προϊόντων* προς ευρωπαϊκές χώρες, ενώ μόλις 6,4% προς Β. Αμερική το β' τρίμ. του 2025.

Πηγή: Eurostat, International Trade, ComExt, έως β' τρίμ. του 2025

*Σημ: Σε τρέχουσες τιμές. Περιλαμβάνονται τα Ορυχεία-Λατομεία και η Μεταποίηση, εξαιρουμένων των Προϊόντων διύλισης πετρελαίου

Η αύξηση των θέσεων εργασίας στον κλάδο της μεταποίησης μετά την περίοδο της πανδημίας, δεν φαίνεται να ανατρέπει μια δυναμική ανακατανομής των θέσεων εργασίας προς όφελος του τριτογενούς τομέα που καταγράφεται στη χώρα μας. Παράλληλα με την υστέρηση της απασχόλησης στη βιομηχανία, η ελληνική οικονομία καταγράφει ιδιαίτερα χαμηλές επιδόσεις και όσον αφορά το ποσοστό των εργαζομένων που απασχολούνται σε δυναμικούς κλάδους υψηλής τεχνολογίας. Ειδικότερα, στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό το 2023 ανήλθε στο 3,4%, τιμή που, αν και αυξημένη συγκριτικά με το 2009 και το 2019, είναι η δεύτερη χαμηλότερη στο σύνολο των κρατών-μελών της ΕΕ. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι το ποσοστό των ατόμων που απασχολούνταν το 2023 στην Ελλάδα σε μεταποιητικούς κλάδους υψηλής τεχνολογίας ανήλθε μόλις στο 0,8% του συνόλου των απασχολούμενων, ποσοστό που κατατάσσει τη χώρα μας, μαζί με τη Ρουμανία και την Κροατία, στην πέμπτη θέση από το τέλος μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ.

4. Σχέσεις εργασίας, είδη απασχόλησης και τάσεις ανά κλάδο

4.1. Ανεργία - Πλήρης, μερική απασχόληση

Στο τέλος του 2024, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα ήταν περίπου 9,5 %, μειωμένο από το 10,5 % το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ η ανεργία βαίνει μειούμενη σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, αν και **η μεγαλύτερη εικόνα για την εργασία στην Ελλάδα, τη δείχνει να έχει την αρνητική πρωτιά στη μακροχρόνια ανεργία, ειδικά μεταξύ των νέων, οι οποίοι βρίσκονται αντιμέτωποι με εκμετάλλευση και χαμηλούς μισθούς, ενώ οι αμοιβές στις υπηρεσίες φιλοξενίας και εστίασης είναι ανάμεσα στις χαμηλότερες τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Ευρώπη.**

Σύμφωνα με στοιχεία από την ΕΡΓΑΝΗ, **ο κύριος όγκος συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας αφορά συμβάσεις πλήρους απασχόλησης. Το 2024 οι συμβάσεις μερικής απασχόλησης υπολογίζονται περίπου στο 6 έως 7% του συνόλου, ενώ το 2025 το 64,6% των νέων προσλήψεων καταγράφηκε ως πλήρους απασχόλησης (Υπ. Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης, 2025).** Στον κλάδο του τουρισμού, δύο από τις τρεις νέες θέσεις εργασίας είναι πλήρους απασχόλησης, με τη συντριπτική πλειονότητα των προσλήψεων να αφορά γυναίκες και νέους εργαζόμενους, οι όροι εργασίας των οποίων είναι δυσμενέστεροι (χαμηλότερες αμοιβές, περιορισμένα δικαιώματα κλπ).

4.2. Εταιρείες προσωρινής απασχόλησης - Ενοικιαζόμενοι εργαζόμενοι και μαύρη, αδήλωτη εργασία

Η προσωρινή απασχόληση μέσω γραφείων ευρέσεως εργασίας στην Ελλάδα χρήζει ιδιαίτερης μνείας, καθώς συνδέεται άμεσα με τις εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες που ισχύουν για την εργασία για τους μετανάστες, αλλά και τις πιο ευάλωτες ομάδες

εργαζόμενων ανεξάρτητα από την υπηκοότητά τους (χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, άνεργοι σε μεγάλη ηλικία, γυναίκες κ.ο.κ). Οι όροι αυτού του είδους εργασίας φθάνουν και ξεπερνούν κατά κανόνα τα όρια της πιο στυγνής εκμετάλλευσης, παραβιάζοντας κάθε έννοια νομιμότητας.

Η ανάπτυξη του τομέα των γραφείων προσωρινής απασχόλησης έχει συμβαδίσει με τη ροή των μεταναστών χωρίς έγγραφα και ευάλωτων στην εκμετάλλευση στην Ελλάδα ανθρώπων τα τελευταία 25 χρόνια. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία (Eurostat, Trading Economics), το ποσοστό των ενοικιαζόμενων εργαζομένων στην Ελλάδα το 2023 ανήλθε στο 7,5% του συνόλου των απασχολούμενων. Αυτό το ποσοστό κατατάσσει την Ελλάδα στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου ο μέσος όρος για το 2023 ήταν 7,4% (European Commission).

Τα τελευταία χρόνια, η ενοικίαση εργαζομένων στην Ελλάδα παρουσιάζει αυξητική τάση, με αύξηση 17,6% το τέταρτο τρίμηνο του 2023 σε σύγκριση με το ίδιο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

(πηγή: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4959133/>)

4.3. Αυτοαπασχολούμενοι

Η Ελλάδα έχει από τα υψηλότερα ποσοστά αυτοαπασχόλησης στην ΕΕ (πάνω από 27–30% του ενεργού πληθυσμού). Το 20–21% των απασχολούμενων είναι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό (ELSTAT, 2024). Αυτό το ποσοστό είναι σχεδόν τριπλάσιο από τον μέσο όρο της ΕΕ, ο οποίος ανέρχεται στο 13% (CEDEFOP). Ωστόσο, παρά την υψηλή συμμετοχή στην αυτοαπασχόληση, οι συνθήκες εργασίας για πολλούς από αυτούς είναι επισφαλείς. Η εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης και του συστήματος myDATA έχει αυξήσει τις γραφειοκρατικές υποχρεώσεις, οδηγώντας πολλούς σε κλείσιμο βιβλίων ή επιστροφή στη «μαύρη»

εργασία. Η «μαύρη» αγορά εργασίας στην Ελλάδα εκτιμάται ότι ανέρχεται στο 20,9% του ΑΕΠ το 2023, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος. Το αφήγημα «αντί να ψάχνεις για δουλειά, γίνε επιχειρηματίας του εαυτού σου» αποδεικνύεται ακόμα ένας υποκριτικός ευφημισμός με τον οποίο το αστικό κράτος και οι κυβερνήσεις του προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τα εκατομμύρια ανέργων κάθε ηλικίας και κυρίως νέων, που αναζητούν λύση στο αδιέξοδο της ανεργίας, ως αυτοαπασχολούμενοι.

4.4. Εικονική αυτοαπασχόληση (bogus self-employment)

Το φαινόμενο της εικονικής αυτοαπασχόλησης (bogus self-employment) έχει πάρει στη χώρα μας διαστάσεις χιονοστιβάδας. Με την απασχόληση με «συγκαλυμμένη εξαρτημένη εργασιακή σχέση», ο εργαζόμενος λαμβάνει χαμηλότερες αμοιβές, ενώ

Το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης στην Ελλάδα εκτιμάται ότι συνδέεται και με την ύπαρξη εικονικής αυτοαπασχόλησης σε σημαντικό βαθμό, όπου οι αμοιβές κινούνται συχνά σε επίπεδα χαμηλότερα από τον κατώτατο μισθό, χωρίς ασφάλιση και εργασιακά δικαιώματα.

δεν έχει κανένα από τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που πηγάζουν από αυτή. Ενδιαφέρον παρουσιάζει δε το γεγονός ότι ο εργοδότης που πρωτοστατεί σε αυτή την καταχρηστική πρακτική είναι ο Δημόσιος Τομέας, στον οποίο οι συμβάσεις έργου που υποκρύπτουν εξαρτημένη εργασία αποτελούν την κύρια δεξαμενή άντλησης εργατικού δυναμικού. Παρά την αναζήτηση για τον

αριθμό τέτοιων συμβάσεων που συνάπτει το Δημόσιο, δεν βρέθηκε κάποιο επίσημο ή ανεπίσημο στοιχείο.

Στη χώρα μας, η αυτοαπασχόληση (self-employment) παρουσιάζει ένα από τα μεγαλύτερα ποσοστά επί του συνόλου του ενεργού πληθυσμού της, φτάνοντας το πρώτο τρίμηνο του 2024 το ποσοστό σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, στο 20%. Το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης στην Ελλάδα εκτιμάται ότι συνδέεται και με την

ύπαρξη εικονικής αυτοαπασχόλησης σε σημαντικό βαθμό, όπου οι αμοιβές κινούνται συχνά σε επίπεδα χαμηλότερα από τον κατώτατο μισθό, χωρίς ασφάλιση και εργασιακά δικαιώματα.

4.5. Πλατφόρμες

Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις, ο αριθμός των εργαζομένων σε ψηφιακές πλατφόρμες στην ΕΕ ξεπερνά τα 28 εκατομμύρια άτομα και αναμένεται να φτάσει τα 43 εκατομμύρια μέχρι το 2025 . Αυτοί οι εργαζόμενοι δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως η μεταφορά (π.χ. Uber), η παράδοση φαγητού (π.χ. Deliveroo), η μετάφραση, η καταχώρηση δεδομένων και άλλες υπηρεσίες που οργανώνονται μέσω διαδικτυακών πλατφορμών. Η πλειονότητα αυτών των εργαζομένων συγκαταλέγεται στους αυτοαπασχολούμενους, αν και υπάρχουν ενδείξεις ότι περίπου + 5,5 εκατομμύρια από αυτούς, κυρίως σε τοπικές υπηρεσίες, ενδέχεται να έχουν καταταχθεί κακώς σε αυτήν την κατηγορία, αφού πρόκειται για συμβάσεις που υποκρύπτουν εξαρτημένη εργασία.

Στην Ελλάδα, το 2022, περίπου **3% των ατόμων ηλικίας 15–64 ετών** εργάστηκαν μέσω ψηφιακών πλατφορμών, έστω και για τουλάχιστον μία ώρα μέσα στο έτος. Με τις κατάλληλες αναγωγές, ο αριθμός αντιστοιχεί σε περίπου 140.000 εργαζόμενους. Στην Ελλάδα, οι διανομείς μέσω πλατφορμών θεωρούνται κατά τεκμήριο ελεύθεροι επαγγελματίες και καλούνται οι ίδιοι να αποδείξουν το αντίθετο, πράγμα που δεν συμβαίνει σε καμία χώρα της Ευρώπης. Στην Ισπανία για παράδειγμα οι διανομείς θεωρούνται εργαζόμενοι εξαρτημένης εργασίας και οι πλατφόρμες είναι υποχρεωμένες να τους ασφαλίζουν και να τηρούν συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Στη Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, οι όροι είναι παρόμοιοι, αν και αρκετά καλύτεροι, από αυτούς της Ελλάδας.

Η Νέα Προοπτική έχει φιλοξενήσει τακτικά πολύ κατατοπιστικές και ενδιαφέρουσες δημοσιεύσεις για το νέο αυτό είδος εκμετάλλευσης της λεγόμενης gig-economy, στις οποίες παραπέμπουμε:

<https://neaprooptiki.gr/i-fysi-ton-platformon-dianomis/>

<https://neaprooptiki.gr/pou-odevei-to-freelancing-stis-dianomes/>.

<https://neaprooptiki.gr/ta-systimika-lathi-stous-algorithmous-ton-platformon-os-michanismos-elegchou/>

5. Χρόνος εργασίας, μισθοί και παραγωγικότητα - Τάσεις ανά κλάδο

5.1. Υπερεργασία

Η Eurostat καταγράφει ότι η **Ελλάδα παραμένει πρώτη στην ΕΕ στην υπερεργασία: το 2024, το 12,4% των εργαζομένων δούλεψε πάνω από 49 ώρες την εβδομάδα, έναντι 6,6% στον ευρωπαϊκό μέσο όρο**. Η κυβέρνηση επιχειρεί να μετριάσει τις εντυπώσεις, αμφισβητώντας τη μέθοδο μέτρησης, η οποία εφαρμόζεται επί δεκαετίες και διαχωρίζει τους μισθωτούς (3,1%, κάτω από τον μέσο όρο) από τους αυτοαπασχολούμενους, στους οποίους αποδίδεται το υψηλό ποσοστό. Ωστόσο, η κυβέρνηση καλείται να απαντήσει στην αντίφαση ότι ενώ μειώνεται η υπερεργασία των μισθωτών στατιστικά, η κυβέρνηση θεσμοθετεί δυνατότητα εργασίας έως 13 ώρες ημερησίως (στον ίδιο ή σε άλλο εργοδότη), επικαλούμενη τη χαμήλωση του ποσοστού ανεργίας και μέτρα καταστολής της μαύρης εργασίας, όπως οι ψηφιακές κάρτες. Γεγονός είναι ότι η **Ελλάδα παραμένει πολύ πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στην υπερεργασία, ειδικά στους αυτοαπασχολούμενους (33,5% χωρίς προσωπικό, 43,9% με προσωπικό) με τη θεσμοθέτηση της υπερεργασίας ως “νέας κανονικότητας”**.

5.2. Παραγωγικότητα της εργασίας – Αγοραστική δύναμη, Μισθοί

Σύμφωνα πάντα με την ετήσια έκθεση του ΙΝΕ ΓΣΕΕ για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση, η παραγωγικότητα της εργασίας αυξήθηκε σε μια σειρά κλάδους μεταξύ 2019-2024. Η παραγωγικότητα ενισχύθηκε θεαματικά στον κλάδο των Κατασκευών (52,2%), της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (20%) και στις Χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες (45,4%). Στην Μεταποίηση και στις Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, η παραγωγικότητα της εργασίας αυξήθηκε κατά 15% και 17% αντίστοιχα. Η παραγωγικότητα μειώθηκε μόνο στην περίπτωση του αγροτικού τομέα. Το κενό

Η παραγωγικότητα της εργασίας αυξήθηκε σε μια σειρά κλάδους μεταξύ 2019-2024. Σε πλήρη αντίθεση, το πραγματικό ωρομίσθιο στο ίδιο διάστημα μειώθηκε στους περισσότερους κλάδους, δημιουργώντας ένα κενό παραγωγικότητας-ωρομισθίου ύψους 5,9%.

παραγωγικότητας-ωρομισθίου είναι υψηλό στους περισσότερους κλάδους, υπερβαίνοντας στην πλειονότητά τους το 10%.

Σε πλήρη αντίθεση, το πραγματικό ωρομίσθιο στο ίδιο διάστημα μειώθηκε στους περισσότερους κλάδους. Στις Κατασκευές και στις Χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες μειώθηκε κατά 19,9% και

19,7% αντίστοιχα. Στη Μεταποίηση έμεινε στάσιμο, ενώ στον κλάδο του Εμπορίου, μεταφορών, εστίασης και παροχής καταλυμάτων μειώθηκε κατά 10,6%. Συνολικά, το μέσο πραγματικό ωρομίσθιο μειώθηκε κατά 4,7%, δημιουργώντας ένα κενό παραγωγικότητας-ωρομισθίου ύψους 5,9%.

Στην περίοδο μετά την πανδημία, η ελληνική αγορά εργασίας εμφανίζει ένα παράδοξο: ενώ η απασχόληση αυξάνεται και η ανεργία μειώνεται, η αγοραστική δύναμη των μισθών υποχωρεί σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Η στασιμότητα των ονομαστικών μισθών, σε συνδυασμό με τον υψηλό πληθωρισμό (που πλήττει κυρίως βασικά αγαθά), οδηγεί σε δραματική μείωση του μεριδίου των μισθών στο

ΑΕΠ και σε έντονη διεύρυνση των εισοδηματικών ανισοτήτων. Συνολικά, παρά τη μείωση της ανεργίας, η διαπραγματευτική δύναμη των εργαζομένων παραμένει χαμηλή, οι πραγματικοί μισθοί συρρικνώνονται και οι κοινωνικές ανισότητες εντείνονται.

Παρά την πρόσφατη αύξηση της απασχόλησης και των ονομαστικών μισθών, οι πραγματικές αποδοχές στην Ελλάδα παραμένουν ιδιαίτερα χαμηλές, σημειώνοντας συνολική μείωση 32,8% την περίοδο 2009-2024. Οι μεγαλύτερες απώλειες καταγράφονται στα χρόνια της λιτότητας (2009-2018), ενώ και τη διετία 2022-2023 οι μισθοί μειώθηκαν λόγω της κρίσης κόστους ζωής και των ανεπαρκών αυξήσεων. Αντίθετα, στην ΕΕ οι πραγματικοί μισθοί αυξήθηκαν κατά 6,6% την ίδια περίοδο, με αποτέλεσμα το 2024 ο μέσος ετήσιος μισθός στην Ελλάδα να αντιστοιχεί μόλις στο 52% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, έναντι 82,5% το 2009.

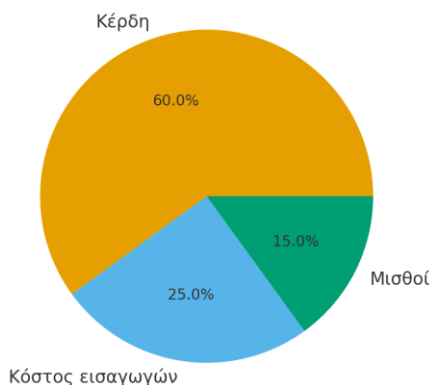
Η **διανομή εισοδήματος** μεταβλήθηκε σε βάρος των μισθών:

- Στην Ελλάδα (2019-2024) το μερίδιο των μισθών στο ΑΕΠ μειώθηκε κατά 1,8 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ το μερίδιο των κερδών αυξήθηκε.
- Το χάσμα με την ΕΕ διευρύνθηκε, αφού το 2024 οι μισθοί στην Ελλάδα είχαν μερίδιο **12,9 μονάδες χαμηλότερο** από την ΕΕ.

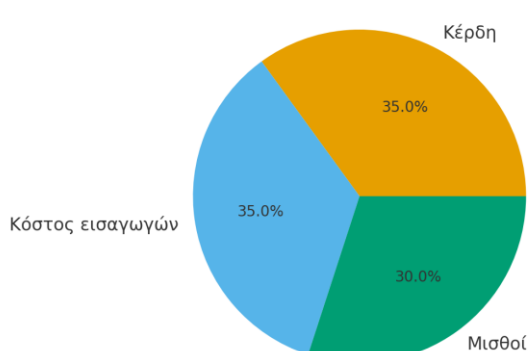
5.3. Τιμές - Κέρδη - μισθοί

Όσον αφορά τις **τιμές**, στην ΕΕ η αύξηση του πληθωρισμού μοιράστηκε σχετικά ισόρροπα σε μισθούς, εισαγωγές και κέρδη. Στην Ελλάδα, αντίθετα, η κύρια πηγή αύξησης του αποπληθωριστή ΑΕΠ ήταν τα **κέρδη**, που το 2024 αποτέλεσαν τον σημαντικότερο παράγοντα διαμόρφωσης των τιμών, μπροστά από το κόστος εισαγωγών και πολύ περισσότερο από το μισθολογικό κόστος.

Πηγές αύξησης τιμών - Ελλάδα 2024

Πηγές αύξησης τιμών - ΕΕ 2024

5.4. Μέσος καθαρός μισθός και αγοραστική δύναμη

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και της Eurostat ο μέσος καθαρός μισθός στην Ελλάδα το 2015 ήταν περίπου **850–900€**. Το 2025 (σήμερα), ο μέσος καθαρός μισθός είναι περίπου **1.050–1.100€**. Ο πληθωρισμός της δεκαετίας (2015–2025) έχει οδηγήσει σε **σωρευτική αύξηση τιμών περίπου 25–30%**. Αυτό σημαίνει ότι, αν ο μισθός ανέβηκε μόνο από 900€ έως 1.100€ (+22%), αλλά οι τιμές αυξήθηκαν περίπου 30%, τότε **η αγοραστική δύναμη είναι χαμηλότερη σήμερα από ό,τι πριν 10 χρόνια**. Παρά την ονομαστική αύξηση των μισθών, η **πραγματική αγοραστική δύναμη έχει μειωθεί**. Για να είναι ίση με το 2015, ο μέσος μισθός θα έπρεπε σήμερα να ξεπερνά τα **1.150–1.200€ καθαρά**. Αυτό γίνεται πιο έντονο σε βασικά αγαθά (τρόφιμα, ενέργεια, ενοίκια), που έχουν αυξηθεί περισσότερο από τον γενικό πληθωρισμό.

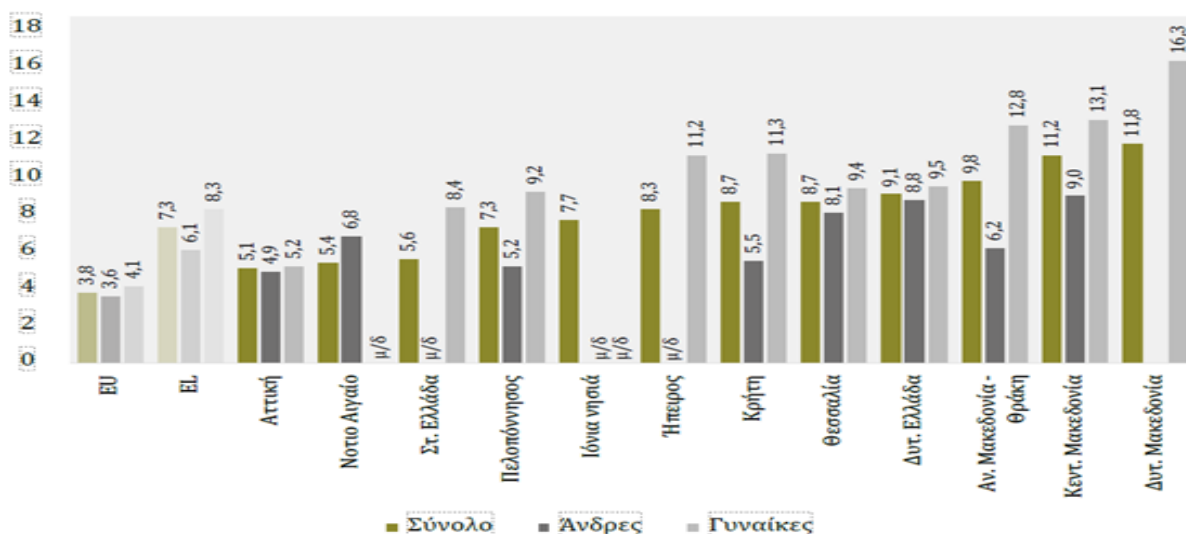
6. Ανισότητες, κοινωνικός αποκλεισμός - Δημογραφικά στοιχεία για την εργασία

Το παραγωγικό μοντέλο της Ελλάδας στηρίζεται κυρίως σε χαμηλής εξειδίκευσης θέσεις εργασίας και κλάδους περιορισμένης προστιθέμενης αξίας, δημιουργώντας έναν «δυϊσμό» στην αγορά: από τη μια πλευρά το οικονομικό κέντρο με ποιοτικές, αλλά λίγες θέσεις, και από την άλλη η περιφέρεια που απορροφά τη μισή

απασχόληση, αλλά με χαμηλές αμοιβές και ασταθείς συνθήκες. Οι αλληπάλληλες κρίσεις και ενέτειναν τις ανισότητες, οδηγώντας σε μείωση του πληθυσμού και των οικονομικά ενεργών πολιτών, λόγω γήρανσης, χαμηλής γεννητικότητας και μετανάστευσης. Η παραγωγή συγκεντρώνεται στην Αττική, ενώ οι περισσότερες περιφέρειες έχουν χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ, πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.

Στην αγορά εργασίας καταγράφονται μεγάλες έμφυλες ανισότητες: το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών υστερεί σημαντικά έναντι των ανδρών, ενώ η μακροχρόνια ανεργία στις γυναίκες ορισμένων περιφερειών ξεπερνά το 64%, σχεδόν το διπλάσιο του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Επίσης, η αδυναμία απορρόφησης υψηλά καταρτισμένων πτυχιούχων, κυρίως γυναικών, υπογραμμίζει τα δομικά προβλήματα των περιφερειακών οικονομιών. Οι ανισότητες αυτές συνδέονται με υψηλό κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, με τα ποσοστά σε όλες τις περιφέρειες υψηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ σε αρκετές περιοχές η κατάσταση έχει επιδεινωθεί μετά το 2019. Παράλληλα, αυξάνονται τα φαινόμενα σοβαρής υλικής στέρησης και δυσκολίας πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες υγείας.

Ποσοστά ανεργίας απόφοιτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ΕΕ, στην Ελλάδα και στις περιφέρειες της Ελλάδας (2024, ηλικίες 15-74 ετών)

Πηγή: Eurostat (πρόσβαση: 23.05.2025)

Σημείωση: Μη διαθέσιμα στοιχεία για την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου.

Οι νέοι στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν σοβαρά εμπόδια στην είσοδό τους στην αγορά εργασίας, με την ανεργία να παραμένει μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Το ποσοστό ανεργίας ξεπέρασε το 20% τον Ιούλιο του 2024 – το δεύτερο υψηλότερο στην Ευρώπη μετά την Ισπανία – ενώ αυξάνεται τον χειμώνα λόγω της εποχικότητας στον τουρισμό. Ακόμα και όταν βρίσκουν εργασία, οι περισσότερες θέσεις είναι μερικής απασχόλησης ή αδήλωτες, χωρίς ασφάλιση και δικαιώματα, με επτά στις δέκα να είναι επισφαλείς. Οι μισθοί παραμένουν εξαιρετικά χαμηλοί, περίπου 830 ευρώ μικτά ή και λιγότερα, ωθώντας πολλούς νέους κάτω από το όριο της φτώχειας και σε μετανάστευση.

Παράλληλα, η παραβίαση του χρόνου εργασίας αποτελεί τον κανόνα, με υπερωρίες που σπάνια αποζημιώνονται και εξοντωτικά ωράρια χωρίς σταθερό προγραμματισμό. Οι επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου πρωτοστατούν σε αυτές τις πρακτικές, ενώ συνολικά μία στις τέσσερις επιχειρήσεις δεν τηρεί βασικές νομικές υποχρεώσεις, είτε σε σχέση με τον κατώτατο μισθό είτε με τον χρόνο εργασίας. Η εικόνα αυτή αποτυπώνει μια αγορά εργασίας που, αντί να προσφέρει

προοπτική, εγκλωβίζει τη νέα γενιά σε καθεστώς ανασφάλειας, φτώχειας και παραβατικότητας.

7. Συνθήκες διαβίωσης

Παρά το γεγονός της ευημερίας των αριθμών σε διάφορους δείκτες της αγοράς εργασίας, οι συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα παραμένουν δυσμενείς λόγω χαμηλής αγοραστικής δύναμης. Το 2024 σχεδόν οι μισοί αμείβονταν με λιγότερα από 1.000€ ακαθάριστα, ενώ τα δύο τρίτα κάτω από 1.200€. Μόνο το 40% δηλώνει ότι ο μισθός καλύπτει τα έξοδα, το 88% έχει μειώσει δαπάνες ακόμη και σε βασικά τρόφιμα, και η πλειονότητα είτε καταναλώνει αποταμιεύσεις, είτε δεν έχει καθόλου. Παράλληλα, τα στεγαστικά βάρη είναι δυσβάσταχτα: το 58% των ενοικιαστών δαπανά πάνω από το 40% του εισοδήματός του για στέγαση και θέρμανση, ενώ περίπου οι μισοί ιδιοκτήτες δαπανούν πάνω από το 20% για δάνεια και θέρμανση. **Συνολικά, η εργασία δεν εξασφαλίζει πλέον αξιοπρεπή διαβίωση για την πλειονότητα των εργαζομένων, οι οποίοι βιώνουν έντονη ανασφάλεια, χαμηλές αμοιβές, ανισότητες και δυσμενείς συνθήκες εργασίας.** Το 2024 η σοβαρή υλική και κοινωνική στέρηση για τους μισθωτούς ανήλθε στο 8,8% (έναντι 3,8% στην ΕΕ), με την Ελλάδα να καταγράφει τη δεύτερη χειρότερη επίδοση. Το ποσοστό όσων αδυνατούν να ξοδέψουν μικρό ποσό για προσωπικές ανάγκες έφτασε το 29,3% (υψηλότερο στην ΕΕ), ενώ για τους φτωχότερους μισθωτούς άγγιξε το 66%. Παράλληλα, μεγάλα ποσοστά καταγράφονται και σε άλλες ομάδες, όπως οι άνεργοι (61,7%), οι μη οικονομικά ενεργοί (41,3%) και οι συνταξιούχοι (30,4%), με τις αποκλίσεις από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να είναι ιδιαίτερα μεγάλες. Επιπλέον, σημαντικό ποσοστό εργαζομένων δηλώνει αδυναμία συμμετοχής σε δραστηριότητες αναψυχής, ενώ η υποκειμενική φτώχεια εμφανίζεται πολύ εντονότερη στην Ελλάδα

σε σχέση με την ΕΕ, ιδιαίτερα για ανέργους, συνταξιούχους και μη οικονομικά ενεργούς πολίτες.

8. Θεσμικές αναδιαρθρώσεις και απορρύθμιση της αγοράς εργασίας

Η θητεία της Νέας Δημοκρατίας στην Κυβέρνηση τα τελευταία έξι χρόνια αποδείχθηκε εξαιρετικά παραγωγική στο να κατεδαφίζει το ένα μετά το άλλο κάθε πυλώνα οργανωμένης εργασίας και εργατικού δικαιώματος. **Με τους νόμους 4611/2019, 4808/2021 και 5163/2024 και πλέον με τον 5239/2025 για το 13ωρο** επί διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας, δυναμιτίστηκαν και εκθεμελιώθηκαν, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις, το 8ωρο, η συνδικαλιστική δράση, το δικαίωμα στην απεργία, νομιμοποιήθηκε η υπερεργασία μέχρις εσχάτων κ.ο.κ., ενώ επίκειται η ψήφιση της 13ωρης εργασίας στον ίδιο εργοδότη, ρύθμιση που έχει σημάνει συναγερμό μεταξύ των εργαζόμενων και των συνδικάτων. Χαρακτηριστικό της θρασύτητας του μέτρου αυτού είναι ότι μεθοδεύεται η επιβολή μία εργασιακής συνθήκης που παραπέμπει στο 16ο αιώνα (1563), όταν στην Αγγλία με το νόμο Statute of Artificers, καθορίστηκε **ανώτατο ημερήσιο ωράριο γύρω στις 12 ώρες για τους εργάτες γης, απαγορεύοντας εμμέσως τη 13ωρη εργασία** (ο νόμος αυτός θεωρείται η απαρχή της νομοθετικής ρύθμισης του χρόνου εργασίας).

9. Εργοδοτικά εγκλήματα - Ένας νεκρός κάθε δύο ημέρες!

Το πρώτο εξάμηνο του 2025 σημειώθηκαν 114 θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα στην Ελλάδα, με τα στοιχεία να σοκάρουν λόγω του μεγάλου αριθμού θυμάτων, που αντιπροσωπεύουν περίπου έναν νεκρό κάθε δύο ημέρες στο ξεκίνημα του έτους. Το πρώτο τετράμηνο του 2025 αναφέρθηκαν 60 έως 64 νεκροί, ενώ στο πρώτο εξάμηνο ο αριθμός έφτασε τους 114 νεκρούς. **Ένας στους τρεις** νεκρούς ήταν εργαζόμενος άνω των 60 ετών! Υπάρχει δε, αυξανόμενη ανησυχία για το 2025, καθώς εκτιμάται

ότι μπορεί να φτάσουμε ή και να ξεπεράσουμε τους **200 θανάτους** εάν συνεχιστούν αυτές οι τάσεις .

10. Συνδικαλιστική πυκνότητα και ποσοστό κάλυψης συλλογικών συμβάσεων

Η μείωση της απασχόλησης στη μεταποίηση και στις χειρωνακτικές εργασίες, η ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα κυρίως με μικρές επιχειρήσεις, η άνοδος της ανεργίας και της επισφαλούς απασχόλησης, καθώς και η συρρίκνωση του δημόσιου τομέα, δυσχεραίνουν την ενότητα και οργάνωση των συνδικάτων. Η κρίση των συνδικάτων εκδηλώνεται με αποσυνδικαλιστικοποίηση και αδυναμία εκπροσώπησης των ευέλικτα εργαζόμενων, ενώ η διεθνοποίηση της οικονομίας και η απειλή μετεγκατάστασης επιχειρήσεων μειώνουν τις συλλογικές διεκδικήσεις. Η υψηλή ανεργία και η περιορισμένη νομική προστασία των εργαζομένων ενισχύουν την αποδυνάμωση της συνδικαλιστικής δύναμης. Στην Ελλάδα, η συνδικαλιστική πυκνότητα κυμαίνεται περίπου στο 24–25%, κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (~23%). Ωστόσο, υπάρχει έντονη διαφοροποίηση μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα: στο δημόσιο ο συνδικαλισμός μπορεί να υπερβαίνει το 90%, λόγω της εργασιακής ασφάλειας και μονιμότητας, ενώ στον ιδιωτικό τομέα παραμένει χαμηλός (περίπου 15% ή λιγότερο), εξαιτίας της εχθρικής στάσης της εργοδοσίας, της ανεργίας και της επιφυλακτικότητας των εργαζομένων. Συνολικά, η συνδικαλιστική πυκνότητα των μισθωτών στην Ελλάδα παραμένει από τις χαμηλότερες στην Ευρώπη, γύρω στο 21%.

Το 2024 υπογράφηκαν 238 νέες επιχειρησιακές ΣΣΕ, που δυνητικά καλύπτουν 168.161 μισθωτούς (αύξηση σε σχέση με το 2023). Η πλειονότητα (66%) διατήρησε αμετάβλητες τις αποδοχές, ενώ το 34% προέβλεψε μισθολογικές αυξήσεις. Σε κλαδικό και ομοιοεπαγγελματικό επίπεδο, βρέθηκαν σε ισχύ 47 ΣΣΕ (συμπεριλαμβανομένων 4 ναυτικών), καλύπτοντας περίπου 711.500 εργαζομένους

(28% των μισθωτών). Ωστόσο, μόνο 7 από αυτές έχουν κηρυχθεί γενικά υποχρεωτικές, με αποτέλεσμα η πραγματική κάλυψη να περιορίζεται σε περίπου 502.630 εργαζομένους (20% των μισθωτών).

Μέρος Β΄

Ταξική πάλη - Απολογισμός δράσης διετίας και αποτίμηση

1. Ιδιωτικός τομέας

1.1. Ο αγώνας στον κλάδο των διανομέων (ντελίβερι, κούριερ) – Ο ρόλος του ΚΚΕ

Στον ιδιωτικό τομέα μία κρίσιμη μάχη διαρκείας δίνεται από τους διανομείς, το κομμάτι της εργατικής τάξης που δέχεται την πιο άγρια εκμετάλλευση στον κλάδο των μεταφορών, σε καθεστώς επισφαλούς και ρευστής, αποδιοργανωμένης αγοράς εργασίας. Κανείς δεν έχει ξεχάσει την απεργιακή χιονοστιβάδα που προκάλεσε το 2021 το sms από τη δουλεμπορική πλατφόρμα στους ντελιβεράδες της e-food, με το οποίο καταγγελλόταν η σύμβασή τους εξαρτημένης εργασίας και καλούνταν να εργαστούν ως free-lancers και η οποία ανάγκασε την εταιρεία να ανακαλέσει τις απολύσεις. Στην απεργία του ΣΒΕΟΔ το Μάιο 2025, η οποία έγινε σε συνεργασία με το ΣΒΕΔΙ (Ιωάννινα) και τα κλαδικά σωματεία διανομέων σε Βόλο και Καλαμάτα, όπως καταγράφεται από την εμπειρία των συντρόφων που εργάζονται στον κλάδο και είναι ενεργοί στα σωματεία τους, το ΚΚΕ από τη πρώτη στιγμή προσπάθησε να την σαμποτάρει και να την απαξιώσει. Με πρόσχημα την απεργία της 1ης Μαΐου είπαν ότι δεν χωράει άλλη απεργία, ότι κουράζουν οι πολλές απεργίες και ότι θα διαθέσουν τις δυνάμεις τους στην πρωτομαγιά. Όταν μπήκε το θέμα στο σωματείο

της E-Food Αττικής μετά από πολλές πιέσεις το ΔΣ έβγαλε μια κατάπτυστη ανακοίνωση στήριξης / μη στήριξης της απεργίας.

Η στάση του ΚΚΕ είχε ως αποτέλεσμα τα κλαδικά σωματεία του Βόλου και της Καλαμάτας να απομονώσουν τους συνδικαλιστές του ΚΚΕ και να συνεννοούνται για τα θέματα της E-Food μόνο με το ΣΒΕΟΔ. Στις εκλογές του σωματείου της Αθήνας το ΚΚΕ, παρά τις προσπάθειες ακόμα και με νοθεία, έχασε την πλειοψηφία στο ΔΣ, αν

Οι εκλογές μετατρέπονται σε πανηγύρι με τις κάλπες να ταξιδεύουν από «εργασιακό χώρο» σε «εργασιακό χώρο» και να δίνονται παρατάσεις μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός ψηφισάντων που θα τους δίνει όσους περισσότερους εκπροσώπους μπορούν να εκλέξουν για Εργατικά Κέντρα και Ομοσπονδίες.

και προσπάθησε να κάνει νοθεία, όπως και στις Γενικές Συνελεύσεις. Για το λόγο αυτό εξάλλου, πλέον με κάθε ευκαιρία οι δυνάμεις τους ΚΚΕ πλέον, εμποδίζουν την ομαλή διεξαγωγή των συνελεύσεων και προσπαθούν να καταστήσουν το σωματείο δυσλειτουργικό. Σύμφωνα με τους συντρόφους, στρατηγικός στόχος του ΚΚΕ είναι να πάρει με το μέρος του, τα Εργατικά Κέντρα, κάτι που σε μερικές πόλεις τα έχει καταφέρει, αλλά παλεύει με νύχια και με δόντια και στις

μεγάλες πόλεις. Έτσι φτιάχνουν όπου μπορούν επιχειρησιακά σωματεία για να έχουν όσους περισσότερους αντιπροσώπους μπορούν. Μάλιστα στα σωματεία αυτά οι εκλογές μετατρέπονται σε πανηγύρι με τις κάλπες να ταξιδεύουν από "εργασιακό χώρο" σε "εργασιακό χώρο" και να δίνονται παρατάσεις μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός ψηφισάντων που θα τους δίνει όσους περισσότερους εκπροσώπους μπορούν να εκλέξουν για Εργατικά Κέντρα και ομοσπονδίες.

Ένα τυπικό παράδειγμα ήταν οι εκλογές του ΣΕΤΕΠΕ στη Θεσσαλονίκη που κατάφεραν να ψηφίσουν 300 άτομα παραπάνω από τις παραπάνω εκλογές. Από αυτές τις 300 ψήφους 50 πήγαν στο ΝΑΡ που πρωτοεμφανίστηκε, 50 στις υπόλοιπες παρατάξεις και 200 στις δυνάμεις του ΚΚΕ. Μπορούμε να καταλάβουμε το επίπεδο

της νοθείας με εκλογές αυτού του τύπου. Αντίστοιχα στο νεοϊδρυθέν σωματείο της Wolt στην Αττική σταμάτησαν τις εκλογές μόλις συμπληρώθηκαν δύο εκπρόσωποι στο ΕΚΑ. Ένα μήνα μετά, σε τρεις απόπειρες γενικών συνελεύσεων του σωματείου ούτε τα μέλη του ΔΣ δεν παραβρέθηκαν. Επίσης με νοθεία το ΚΚΕ πήρε και την ομοσπονδία ιδιωτικών υπαλλήλων.

1.2. ΕΝΕΔΕΠ (ΕΝΩΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ)

Το σωματείο της ΕΝΕΔΕΠ δραστηριοποιείται στον Πειραιά στον κλάδο των λιμενεργατών και της διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων. Εκπροσωπεί τους εργαζόμενους που απασχολούνται στις προβλήτες II και III του Σταθμού Εμπορευματοκιβωτίων (ΣΕΜΠΟ) στο λιμάνι του Πειραιά, που λειτουργεί υπό τη διαχείριση της COSCO Shipping Ports (Piraeus Container Terminal – PCT). Ο αριθμός των εργαζόμενων με άμεση σχέση εργασίας, αλλά και μέσω εργολάβων που αναλαμβάνουν το καθαυτό έργο κυμαίνεται περίπου έως 1.000 ή και περισσότερο. Τα μέλη του εργάζονται κυρίως σε εργασίες όπως φορτοεκφόρτωση εμπορευματοκιβωτίων, στοίβαξη και μετακίνηση κοντέινερ, χειρισμός μηχανημάτων και διαχείριση logistics εντός του λιμένα. Εργοδότες είναι κυρίως η D-Port Services και συνεργαζόμενοι υπεργολάβοι της COSCO. Βασικό πλαίσιο διεκδικήσεων για το σωματείο είναι η υπογραφή Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, καλύτερες συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής, συμβάσεις πλήρους απασχόλησης, ένταξη στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα. Οι συνθήκες εργασίας στο λιμάνι έχουν φέρει αντιμέτωπους τους εργάτες πολλές φορές με βαριά εργατικά «ατυχήματα» τα οποία έχουν κοστίσει εκτός από σοβαρούς τραυματισμούς και θανάτους εργατών. Η ΕΝΕΔΕΠ, εκτός από τις Γενικές Απεργίες, κατά τη διάρκεια του 2025 έχει προχωρήσει ως επιχειρησιακό σωματείο σε μεγάλες απεργιακές κινητοποιήσεις με επαναλαμβανόμενες 24ωρες ακόμα και 48ωρες απεργίες το Μάιο 2025, με τα

βασικά αιτήματα να παραμένουν στην ατζέντα του σωματείου, το οποίο αντιμετωπίζει ισχυρό αθέμιτο πόλεμο από την πλευρά της εργοδοσίας με τη δημιουργία απεργοσπαστικού, αντιδραστικού εργοδοτικού σωματείου.

Η ΕΝΕΔΕΠ πρόσκειται στις δυνάμεις του ΠΑΜΕ και διαθέτοντας το σχετικό πλεονέκτημα στο συσχετισμό δυνάμεων στο ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΑ, αναδεικνύει ως Πρόεδρο του Εργατικού Κέντρου, τον Πρόεδρο του Σωματείου.

1.3. ΠΕΝΕΝ

Η δεκαήμερη απεργία των ναυτεργατών στην ακτοπλοϊκή γραμμή της Αδριατικής τον περασμένο Ιούνιο, υπό την αιγίδα και καθοδήγηση της ΠΕΝΕΝ, όχι μόνο απέφερε σημαντικές νίκες για τον σκληρά εργαζόμενο κλάδο, αλλά πρόσφερε ως εμπειρία, εξίσου σημαντικά συμπεράσματα για τον τρόπο που το κράτος επιδίωξε να την καταστείλει με κάθε μέσο (κήρυξη παράνομης της απεργίας, αστυνομική βία, διώξεις απεργών) για το ρόλο τροχοπέδης της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, εκφραζόμενης από τα ελεγχόμενα από το ΠΑΜΕ ναυτεργατικά σωματεία ΠΕΜΕΝ-ΣΤΕΦΕΝΣΩΝ, αλλά και τον τρόπο ανάπτυξης των αγώνων που πρέπει δίνονται με αποφασιστικότητα, δυναμισμό και αυτοπεποίθηση.

2. Δημόσιος τομέας

2.1. Ο χώρος της εκπαίδευσης

Την ίδια περίοδο ένας εξίσου σημαντικός και δυναμικός αγώνας κατά της ιδιωτικοποίησης της εκπαίδευσης βρέθηκε σε εξέλιξη, με εμβληματικό παράδειγμα τον αγώνα των εκπαιδευτικών κατά της αξιολόγησης. Αγώνας που εκ του αποτελέσματος, αν και δεν έγινε ποτέ ευθέως παραδεκτό, κρίνεται ότι έφερε την κυβέρνηση σε πολύ δύσκολη θέση, καθώς δεν κατάφερε να επιβληθεί στη εκπαιδευτική κοινότητα, παρά τις διώξεις και το κυνηγητό στο οποίο επιδόθηκε.

Η κυβέρνηση αναγκάστηκε γι' αυτό το λόγο, να προχωρήσει μέσα στο καλοκαίρι που πέρασε στη νομοθέτηση ιδιώνυμου αδικήματος για τη μη συμμετοχή στην αξιολόγηση και δρακόντειων πειθαρχικών ποινών για τους δημοσίους υπαλλήλους. Τα μέτρα αυτά αποτελούν αδιαμφισβήτητο τεκμήριο της αποτυχίας της να σπάσει το μέτωπο αντίστασης στην επιβολή της αυταρχίας και του ελέγχου στο χώρο της εκπαίδευσης.

2.2. Συνδικαλιστικές διώξεις - Αργία εκπαιδευτικών και απολύσεις στο Πανεπιστήμιο

Κάτω από την ίδια αδυναμία, κρύβεται και το ανελέητο κυνηγητό στη συνδικαλιστική δράση και τους αγωνιζόμενους συνδικαλιστές, ιδιαίτερα στο χώρο της δημόσιας εκπαίδευσης. Με χιλιάδες πειθαρχικές και ποινικές διώξεις και με την επαπειλή της απόλυσης από το νέο, πειθαρχικό δίκαιο, σε όποιον διανοείται να φέρει αντίρρηση στην πολιτική της διάλυσης της δημόσιας, δωρεάν παιδείας και όχι μόνο, η κυβέρνηση προσπαθεί να αναχαιτίσει ένα πραγματικά συσπειρωμένο και αποφασιστικό αγώνα κατά της εμπορευματοποίησης της παιδείας. Η υπόθεση της δίωξης του συνδικαλιστή Δημήτρη Αντωνίου, ο οποίος εργαζόταν επί είκοσι σχεδόν χρόνια στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, με συμβάσεις έργου και απολύθηκε για τη δράση του στο πλαίσιο των φοιτητικών κινητοποιήσεων κατά του νόμου Κεραμέως, όπως και η θέση σε αργία της εκπαιδευτικού Χρύσας Χοτζόγλου, για τον αγώνα της κατά της αξιολόγησης στην εκπαίδευση και της εμπορευματοποίησης της, είναι υποθέσεις που έχουν πάρει και σωστά μεγάλη έκταση καθώς εκφράζουν την αποφασιστικότητα με την οποία επιδιώκουν τη διάλυση και τη φήμωση κάθε φωνής κριτικής και αντίστασης στα σχέδια τους.

2.3. Ο αγώνας κατά της διάλυσης της ψυχικής υγείας και της δημόσιας απεξάρτησης

Ο νόμος 5129/24 της κυβέρνησης Μητσοτάκη για την «ψυχιατρική μεταρρύθμιση» οδηγεί σε αποδόμηση της δημόσιας και δωρεάν ψυχικής υγείας και απεξάρτησης. Καταργούνται τα μεγάλα ψυχιατρεία χωρίς να δημιουργούνται δομές κοινοτικής φροντίδας, ενώ όλες οι δημόσιες υπηρεσίες ψυχικής υγείας αποσπώνται από το ΕΣΥ και συγχωνεύονται σε δίκτυα μαζί με ιδιωτικές. Αυτό ανοίγει τον δρόμο για ιδιωτικοποίηση, με κίνδυνο αποκλεισμού των φτωχότερων ασθενών και την επαναφορά πρακτικών αυταρχικής «φροντίδας».

Στον τομέα της απεξάρτησης, τα στεγνά προγράμματα (18ΑΝΩ, ΚΕΘΕΑ, ΑΡΓΩ κ.ά.) συρρικνώνονται ή καταργούνται, με το προσωπικό να μετακινείται αυθαίρετα και τις δομές να οδηγούνται σε διάλυση. Η πολιτική αυτή προωθεί τα υποκατάστατα και τη δια βίου εξάρτηση, εξυπηρετώντας ιδιωτικά και φαρμακευτικά συμφέροντα, ενώ στερεί από τις οικογένειες και τους θεραπευόμενους την ελπίδα απεξάρτησης.

Με αλληπάλληλες απεργιακές και αγωνιστικές κινητοποιήσεις (απεργίες 16 και 19/7/2024, 14 και 18/2/2025 κλπ), οι εργαζόμενοι, οι θεραπευόμενοι, οι απεξαρτημένοι, οι οικογένειες και τα δίκτυα κοινωνικής αλληλεγγύης οργανώνουν και καλούν σε ενιαία δράση για την κατάργηση του νόμου και τη συνέχιση των στεγνών θεραπευτικών προγραμμάτων, ως πράξη αντίστασης απέναντι σε μια πολιτική που χαρακτηρίζεται καταστροφική και αντικοινωνική.

3. Φοιτητικό κίνημα

Ιδιαίτερη προσοχή αξίζει να δοθεί στο γεγονός ότι στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η συνύπαρξη και αλληλεπίδραση του φοιτητικού και του εργατικού/συνδικαλιστικού κινήματος, μπορεί με την κατάλληλη παρέμβαση να

αναδείξει ισχυρά κέντρα αγώνα κατά της νεοφιλελεύθερης λαίλαπας, που είναι ικανά να προκαλέσουν ακόμα και πολιτική αποσταθεροποίηση. Εξ' αυτού του λόγου κρίνεται σκόπιμη η αναφορά στο φοιτητικό κίνημα.

Δεν ήταν λίγες οι φορές που μέσα σε αυτή τη διετία το ταξικό κίνημα έδωσε σαφή δείγματα της δυναμικής του, αλλά και των καθοριστικών αδυναμιών του. Σε μια όχι τυχαία συγκυρία, την περίοδο που το σοκ του σιδηροδρομικού δυστυχήματος στα Τέμπη ξεσήκωνε εκατοντάδες χιλιάδες λαού σε όλη τη χώρα, στο χώρο της Ανώτατης Παιδείας, η επιχειρούμενη επιβολή της πανεπιστημιακής αστυνομίας από την Υπουργό Ν. Κεραμέως, έβγαζε επίσης στο δρόμο με εντυπωσιακό τρόπο τη νεολαία του σύγχρονου προκαριάτου, η οποία γεννήθηκε, μεγάλωσε και ενηλικιώθηκε μέσα σε συνθήκες ανεργίας και διογκούμενης κρίσης. Η κινητικότητα στα Πανεπιστήμια και ο δυναμισμός των κινητοποιήσεων πριν και μετά το σιδηροδρομικό δυστύχημα των Τεμπών ήταν εντυπωσιακός. Η είσοδος της πανεπιστημιακής αστυνομίας στα Πανεπιστήμια ματαιώθηκε, παρόλα αυτά η κυριαρχία των δυνάμεων του ΠΑΜΕ στους φοιτητικούς συλλόγους έθεσε για άλλη μία φορά τους όρους για την αποδρομή του αγωνιστικού κλίματος. Πλέον, μετά την ψήφιση του χουντικής έμπνευσης νόμου (Ν. 5224/2025 ΦΕΚ Α'142/05.08.2025) για τα νέα πειθαρχικά συμβούλια εναντίον φοιτητών, εξαπολύεται πραγματικό πογκρόμ εναντίον τους, με σκοπό να επιβάλλει το φόβο και τη σιωπή σε όποιον αγωνίζεται, βάζοντας στο στόχαστρο και τη συνδικαλιστική δράση.

5. Μεγάλες απεργίες του 2025 – Απεργίες χωρίς τη ΓΣΕΕ

Το 2025 βαίνει προς την εκπνοή του με πολύ σημαντικές γενικές απεργίες να έχουν πραγματοποιηθεί μέσα σε όλο το χρόνο. Στις 28 Φλεβάρη, 9 Απρίλη, 28 Αυγούστου, 1 και 14 Οκτώβρη, μεγάλα κοινωνικά και εργατικά θέματα διακυβεύτηκαν στα χέρια μίας Κυβέρνησης και μίας Βουλής απόλυτα εχθρικής προς το λαό και τους

εργαζόμενους. Τις απεργίες αυτές δεν χαρακτηρίζει μόνο το εντυπωσιακό, ακόμα και ιστορικό μέγεθός τους στην περίπτωση της Γενικής Απεργίας στις 28 Φλεβάρη, στην επέτειο τριών χρόνων από το κρατικό έγκλημα του σιδηροδρομικού δυστυχήματος στα Τέμπη.

Σε αρκετές περιπτώσεις που έχουν δημιουργήσει πλέον αξιοσημείωτο προηγούμενο, το οποίο συνιστά μία ποιοτική διαφορά που δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητη, είναι το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια οργανώθηκαν τουλάχιστον τρεις έως τέσσερις πανεργατικές απεργίες ερήμην της ΓΣΕΕ. Αυτή η εξέλιξη είχε ήδη δρομολογηθεί από το 2021, με τον αγώνα εναντίον του νόμου Χατζηδάκη και λίγο

Το γεγονός αυτό πρέπει να προβληματίσει πραγματικά τις συνδικαλιστικές και πολιτικές δυνάμεις που θέλουν να συγκαταλέγονται στην πρωτοπορία, για την επιμονή τους να στηρίζουν ένα φορέα, όπως τη ΓΣΕΕ που εκπροσωπεί μόνο κατ' ευφημισμό την εργατική τάξη και τον κόσμο της εργασίας, ενώ έχει καταστεί γραφειοκρατική οντότητα πλήρως συνδεδεμένη και αφομοιωμένη από την κυβέρνηση και το κράτος.

πιο πριν, ενώ στη συνέχεια με αφορμή τα τραγικά γεγονότα του κρατικού εγκλήματος των Τεμπών, επαναλήφθηκε πολλές φορές και μάλιστα με συγκλονιστικά αποτελέσματα.

Το γεγονός αυτό πρέπει να προβληματίσει πραγματικά τις συνδικαλιστικές και πολιτικές δυνάμεις που θέλουν να συγκαταλέγονται στην πρωτοπορία για την επιμονή τους να στηρίζουν ένα φορέα, όπως τη ΓΣΕΕ που εκπροσωπεί μόνο κατ' ευφημισμό την εργατική τάξη και τον κόσμο της εργασίας, ενώ έχει καταστεί γραφειοκρατική οντότητα πλήρως

συνδεδεμένη και αφομοιωμένη από την κυβέρνηση και το κράτος. Δεν έχουν καμία δικαιολογία οργανώσεις όπως ΣΥΡΙΖΑ, Νέα Αριστερά, ΜΕΡΑ25 και ΣΕΚ, Μ-ΑΚΚΕ, ΟΚΔΕ, ΟΡΜΑ, ΔΕΑ κ.λπ. να στηρίζουν με την παρουσία τους στις απεργιακές συγκεντρώσεις, ένα μηχανισμό προδοσίας των εργατικών συμφερόντων που

παρουσιάζεται ως ηγεσία της ΓΣΕΕ και πρέπει να επανεξετάσουν τη θέση τους, αν θέλουν να αποκτήσουν ερείσματα στην τάξη.

6. Τα εργατικά σωματεία για την Παλαιστίνη

Η διεξαγόμενη εδώ και δύο χρόνια επιχείρηση γενοκτονίας και εθνοκάθαρσης του παλαιστινιακού λαού από το κράτος-δολοφόνο του Ισραήλ μετά την επίθεση της παλαιστινιακής αντίστασης στις 7 Οκτώβρη 2023, αποτέλεσε θέμα που απασχόλησε σε μεγάλο βαθμό, στο πλαίσιο της διεθνιστικής εργατικής αλληλεγγύης, τα ταξικά εργατικά σωματεία. Παρά το γεγονός ότι στην Ελλάδα με μοναδική εξαίρεση τη στάση εργασίας που κήρυξαν στις 10 Οκτωβρίου 2025, δεκάδες πρωτοβάθμια σωματεία που δραστηριοποιούνται και οργανώνονται ανεξάρτητα από τις δυνάμεις του ΠΑΜΕ και της ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ, δεν προέκυψε όλα αυτά τα δύο χρόνια καμία απεργιακή κινητοποίηση με αποκλειστικό και σαφώς διατυπωμένο το ζήτημα της έκφρασης αλληλεγγύης στο σφαγιαζόμενο παλαιστινιακό λαό. Εν τούτοις σε όλες ανεξαιρέτως τις εργατικές κινητοποιήσεις, απεργιακές και άλλες διαδηλώσεις, η σημαία της Παλαιστίνης και τα συνθήματα αλληλεγγύης σε αυτήν είχαν σταθερή και emphatic παρουσία στα μπλοκ των εργατικών σωματείων και οργανώσεων, όπως επίσης και στις ανακοινώσεις και στα ψηφίσματα των συλλογικών οργάνων τους.

Μεταξύ των συνδικαλιστικών δυνάμεων που ανέπτυξαν αγωνιστική δράση για το παλαιστινιακό ζήτημα, συγκαταλέγεται η Πρωτοβουλία Εργατικών Σωματείων και Συλλογικοτήτων, τη δράση της οποίας το ΕΕΚ παρακολούθησε συστηματικά μέχρι ενός σημείου, οπότε αποστασιοποιήθηκε καθώς διαφάνηκε σε αυτήν εξάρτηση από δυνάμεις που την έσυραν σε δράσεις υποστήριξης πολιτικών θέσεων ριζικά αντίθετων προς τις θέσεις του ΕΕΚ, με κυριότερο το ζήτημα της υποστήριξης της «λύσης των δύο κρατών» (συγκέντρωση υπογραφών για υλοποίηση απόφασης του

Κοινοβουλίου από το 2015 για την αναγνώριση παλαιστινιακού κράτους, συναντήσεις και συνεργασία με ΣΥΡΙΖΑ, Νέα Αριστερά κλπ).

Παρόλη την αποχή βέβαια από οργάνωση απεργιακού αγώνα για το παλαιστινιακό ζήτημα (σε αντίθεση με ανάλογες κινητοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν από τα εργατικά σωματεία σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες), εν τούτοις το συνδικαλιστικό κίνημα καταγράφει σημαντικές αγωνιστικές κινητοποιήσεις την διετία αυτή, με επίκεντρο τους διαμετακομιστικούς κόμβους της χώρας, μέσω των οποίων τροφοδοτείται η πολεμική μηχανή του Ισραήλ. Με επικεφαλής το σωματείο της ΕΝΕΔΕΠ, κάτω από την ομπρέλα του Εργατικού Κέντρου Πειραιά αναλήφθηκαν σε κομβικές στιγμές κινηματικές πρωτοβουλίες κατά της υλικής διευκόλυνσης της δολοφονικής μηχανής του Ισραήλ από τις υποδομές της χώρας. Στις 18 Οκτωβρίου 2024, η ΕΝΕΔΕΠ ανακοίνωσε ότι οι λιμενεργάτες εμπόδισαν τη φόρτωση κοντέινερ με πυρομαχικά που είχε προορισμό τη Χάιφα, ενώ τον Ιούλιο 2025 κάλεσε κινητοποιήσεις στις προβλήτες 2-3 του λιμένα Πειραιά, για να μπλοκάρει τη μεταφορά φορτίου εμπλουτισμένου χάλυβα ή στρατιωτικού υλικού με τελικό προορισμό το Ισραήλ. Τις κινητοποιήσεις αυτές στήριξαν εκτός από την ΠΕΝΕΝ, δεκάδες εργατικά σωματεία και πολιτικές οργανώσεις και συλλογικότητες. Ένα χρόνο μετά την κινητοποίηση του Οκτώβρη 2024, ο Πρόεδρος της ΕΝΕΔΕΠ και του Εργατικού Κέντρου Πειραιά, Μάρκος Μπεκρής διώκεται ποινικά με ανυπόστατο κατηγορητήριο, μία ξεκάθαρη προσπάθεια τρομοκράτησης από την πλευρά του αστικού κράτους και ποινικοποίησης του συνδικαλιστικού και διεθνιστικού αγώνα αλληλεγγύης στον παλαιστινιακό λαό.

7. Απολογισμός δράσης της ΜΕΚ

Η Μαχόμενη Εργατική Κίνηση βρέθηκε στην πρώτη γραμμή σε όλα τα μέτωπα εργατικών και κοινωνικών αγώνων που άνοιξαν την προηγούμενη περίοδο, όπως

καταγράφηκαν ενδεικτικά παραπάνω. Η ΜΕΚ με ανακοινώσεις, προκηρύξεις και μέσω των παρεμβάσεων των συντρόφων-συνδικαλιστών που στελεχώνουν τον βραχίονα του ΕΕΚ στη συνδικαλιστική δράση. Στα εργατικά σωματεία όπου υπάρχει εκπροσώπηση, οι σύντροφοι κατέγραψαν αξιοσημείωτη παρουσία στα σχήματα που συμμετείχαν, εκλέχθηκαν στα όργανα διοίκησης και υποστήριξαν τις θέσεις του κόμματος, με επιτυχία στις Γενικές Συνελεύσεις.

Ωστόσο, η δράση της ΜΕΚ όσον αφορά τη λήψη πρωτοβουλιών για την ανάδειξη των επίκαιρων εργατικών θεμάτων στην κοινωνία, με οργάνωση ειδικών εκδηλώσεων και διαφόρων τύπων παρεμβάσεων υποχώρησε αρκετά, με εξαίρεση τον κλάδο της ψυχικής υγείας και απεξάρτησης, όπου υπήρξε συστηματική παρέμβαση με εντυπωσιακά αποτελέσματα σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα η οργάνωση της πάλης κατά των αντιμεταρρυθμιστικών νομοθετημάτων Βαρτζόπουλου. Παραμένει ως ζήτημα προς συζήτηση ότι σε πολλές από τις παραπάνω περιπτώσεις, οι παρεμβάσεις που έγιναν στο όνομα της ΜΕΚ, είχαν στην ουσία πρωτοβουλιακό και όχι συλλογικό χαρακτήρα, ενώ η μεγαλύτερη, συστηματικότερη και ουσιαστικότερη εμπλοκή των συντρόφων στις διεργασίες της είναι αδήριτη ανάγκη. Από τη συγγραφή προκηρύξεων μέχρι τη συμμετοχή στις διάφορες κινήσεις συνδικαλιστικού ενδιαφέροντος που οργανώνονται με κάθε αφορμή, όπως για παράδειγμα το παλαιστινιακό ζήτημα, οι συνδικαλιστικές διώξεις στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα κλπ.

Γενική αποτίμηση και προοπτικές της ταξικής πάλης

Κρίνοντας από τα αντικειμενικά γεγονότα, δηλαδή την καταγραφή σημαντικών κοινωνικών και εργατικών αγώνων, οι οποίοι διανύουν κύκλους έξαρσης και ύφεσης, αλλά και δεδομένου ότι μεγάλο μέρος του πληθυσμού διαβιεί σε κίνδυνο

φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, ότι το μεγαλύτερο μέρος της πραγματικής κατανάλωσης οφείλεται κυρίως σε εισοδήματα πλούτου και όχι μισθωτής εργασίας, ότι η ανασφάλεια είναι το κυρίαρχο συναίσθημα ανάμεσα στους πολίτες, είναι εμφανές ότι η γενικευμένη και διαρκής κρίση σε όλα τα επίπεδα ασκεί έντονη πίεση σε κοινωνικές ομάδες που παραδοσιακά είναι επιφυλακτικές απέναντι σε ισχυρές αλλαγές του πολιτικού status-quo. Η χαμηλή εμπιστοσύνη στους πολιτικούς θεσμούς, στο λεγόμενο κράτος δικαίου, ακόμα και στον Τύπο, ως τέταρτη εξουσία αποτελεί επίσης ισχυρό παράγοντα κλυδωνισμού της καθεστηκυίας τάξης και ριζοσπαστικοποίησης των μαζών απέναντι στην πολιτική νομιμοποίηση του συστήματος. Ο σύντομος πολιτικός απολογισμός της προηγούμενης περιόδου καταγράφει ότι οι σημαντικότερες κινητοποιήσεις που έγιναν αφορούσαν το έγκλημα των Τεμπών το οποίο έχει οδηγήσει σε ραγδαία απονομιμοποίηση την κυβέρνηση της ΝΔ χωρίς ορατή κοινοβουλευτική λύση στο επίπεδο της αυτοδυναμίας.

Το οικονομικό και πολιτικό mega-σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, η συγκλονιστική απεργία πείνας του μετανάστη πατέρα Πάνου Ρούτσι που ανάγκασε σε άτακτη υποχώρηση κυβέρνηση και δικαστική εξουσία, η «υγειονομική ζώνη» που στήθηκε γύρω από τη Βουλή, είναι όλα ολοφάνερες κυβερνητικές και πολιτικές κρίσεις, οι οποίες διαδέχονται η μία την άλλη.

Το οικονομικό και πολιτικό mega-σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, η συγκλονιστική απεργία πείνας του μετανάστη πατέρα Πάνου Ρούτσι που ανάγκασε σε άτακτη υποχώρηση κυβέρνηση και δικαστική εξουσία, η «υγειονομική ζώνη» που στήθηκε γύρω από τη Βουλή, είναι όλα ολοφάνερες κυβερνητικές και πολιτικές κρίσεις, οι οποίες διαδέχονται η μία την άλλη. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες πολυδιάστατης κρίσης σε τοπική και παγκόσμια κλίμακα, κρίσεις οι οποίες πολλαπλασιάζονται και αλληλοεπιδρούν, η

κριτική στο καθεστώς και η πρόταση άλλων μορφών κοινωνικής οργάνωσης είναι βέβαιο ότι βρίσκουν πρόσφορο έδαφος και κοινωνική νομιμοποίηση.

Το ερώτημα αφορά πλέον, το επίπεδο ετοιμότητας των αριστερών ριζοσπαστικών πολιτικών δυνάμεων που μπορούν να καταστούν οι αναγκαίοι πολιτικοί και οργανωτικοί πόλοι που θα κινητοποιήσουν και θα ηγηθούν αυτών των μεγάλων δυσारेστημένων κοινωνικών ομάδων που αναζητούν κοινωνική και πολιτική ανατροπή του παλιού και σαπισμένου συστήματος.

Το αστικό σύστημα φαίνεται να είναι όλο και λιγότερο ικανό να απορροφά τους κλυδωνισμούς αυτών των κρίσεων μέσω μεταρρυθμιστικών μέτρων, πολύ περισσότερο όταν αδυνατεί να σχηματίσει την τόσο απαραίτητη για την ισορροπία του αντιπολίτευση, η οποία λειτουργεί ως βαλβίδα ελεγχόμενης εκτόνωσης της λαϊκής δυσಾರೆσκείας.

Την ίδια στιγμή, η νέα διεθνής πραγματικότητα της διαρκώς εξελισσόμενης καπιταλιστικής παρακμής και των ανταγωνισμών που φέρνει, προσθέτει στην ιστορική παλέτα, την απειλή του πολέμου, η εποχή του οποίου ιστορικά συνδέεται και διαπλέκεται με εξεγέρσεις και επαναστατικές διαδικασίες που αμφισβητούν, απειλούν και κλονίζουν όχι μόνο τις κυβερνήσεις και το ίδιο το αστικό κράτος, αλλά και τις καπιταλιστικές παραγωγικές σχέσεις που στηρίζουν αυτά. Μετά από όλα αυτά, θα μπορούσε να πει κανείς ότι οι αντικειμενικοί όροι για την εκδήλωση μίας εξεγερτικής κατάστασης υφίστανται σε μεγάλο βαθμό. Προϋποθέτει όμως αυτό μία αριστερή πρωτοπορία που θα ανταποκριθεί στον ιστορικό της ρόλο, θα πετάξει στα σκουπίδια της ιστορίας τα βαρίδια των ρεφορμιστικών αυταπατών για λύσεις εντός του εκμεταλλευτικού συστήματος και θα διακηρύξει χωρίς φοβικά σύνδρομα την ανάγκη διεκδίκησης της εξουσίας από την εργατική τάξη με επαναστατικά μέσα.

Μόνο με ένα τέτοιο πολιτικό πρόγραμμα, μπορεί να αναχαιτιστεί το κύμα εθνικισμού και νεοφασισμού που καλπάζει στους κόλπους των δοκιμαζόμενων πληθειακών στρωμάτων τόσο στη χώρα μας, όσο και διεθνώς, επιτρέποντας να αναρριχώνται στην εξουσία εκπρόσωποι μίας επικίνδυνης, ριζοσπαστικά αντιδραστικής ατζέντας εναντίον μεταναστών, φτωχών, ανέργων και κάθε είδους μειονεκτικής κοινωνικής ομάδας, ανακατεμένης με κάθε είδους σκοταδισμό και αντιεπιστημονικής υστερίας.

«Αν δεχτούμε ότι οι αντικειμενικές συνθήκες είναι ώριμες σε μεγάλο βαθμό, ποια είναι η κατάσταση όσον αφορά τον επαναστατικό υποκειμενικό παράγοντα;» θα μπορούσε να είναι κατά συνέπεια, η επόμενη ερώτηση.

Σε μία προσπάθεια εμπειρικής αποτίμησης του επιπέδου ανάπτυξης του εργατικού, συνδικαλιστικού κινήματος της χώρας και κρίνοντας από τα γεγονότα της τελευταίας διετίας, θα μπορούσαμε να εξάγουμε το συμπέρασμα ότι το εργατικό-συνδικαλιστικό κίνημα χαρακτηρίζεται από:

1. Κατακερματισμό της εργατικής τάξης, έλλειψη μεγάλων εργασιακών μονάδων πλην του δημόσιου τομέα, όπως και έλλειψη συγκρότησης ενός επαναστατικού σχεδιασμού. Είναι αισθητή επίσης η ατόνηση του ζητήματος της γενικής πολιτικής απεργίας, σε σύγκριση με την εποχή των μεγάλων κινητοποιήσεων για τα μνημόνια, όπως και η τάση μέσα στο κίνημα για έναν οριζόντιο συντονισμό των δυνάμεων.
2. Διαρκή υποτίμηση της δύναμης της εργατικής τάξης ως υποκείμενο της επανάστασης και αντίστοιχα διαρκή υπερτίμηση των δυνάμεων της άρχουσας τάξης να αναδιατάσσει το πεδίο της πολιτικής και της αρχιτεκτονικής ασφάλειας εντός της χώρας και διεθνώς που οδηγεί από μια άλλη πλευρά (αριστερή) στη λογική της ΤΙΝΑ.

3. Διαπιστωμένη και επιβεβαιωμένη δυναμική στη βάση της τάξης, όπου **το ανοργάνωτο κομμάτι της δίνει το παρόν με τρόπο ηχηρό και σε πολλές περιπτώσεις εκκωφαντικό**, σε σημαντικά πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα-ορόσημα, όπως τις γιγαντιαίες απεργιακές κινητοποιήσεις και διαδηλώσεις για το κρατικό έγκλημα των Τεμπών, το Μάρτιο του 2023 και τον Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2025.
4. **Διαπιστωμένη και επιβεβαιωμένη αδυναμία των οργανωμένων ταξικών δυνάμεων (συνδικάτα και πολιτικές οργανώσεις) να παίξουν το ρόλο τους**, δηλαδή να προσδώσουν στο αυθόρμητο και πηγαίο λαϊκό ρεύμα αντίστασης και ανατροπής τα στοιχεία ενός συντονισμένου, στοχευμένου αλλά κυρίως εμπνευσμένου αγωνιστικού προγράμματος, ικανού να κερδίσει την εμπιστοσύνη των μαζών, να προσδώσει ελπίδα και προοπτική, να διασκεδάσει την απογοήτευση που κατέλαβε το λαό η προδοσία του δημοψηφίσματος του 2015 και να πείσει ότι η ουτοπία της κοινωνικής δικαιοσύνης είναι ο πραγματικός ρεαλισμός για την εργατική τάξη και την απελευθέρωση των δυνάμεων και των δυνατοτήτων της. Κυρίως όμως να πείσουν ότι υπάρχει ηγεσία που να μοιράζεται ειλικρινά αυτό τον πόθο με το λαό και είναι ικανή να τον μετατρέπει σε φλογερό όραμα, στη θέα του οποίου, ενώνονται οι μάζες και μεγαλουργούν.

Στις παρούσες συνθήκες της καπιταλιστικής κρίσης, κάθε εργατικός αγώνας συντελεί με τη δράση του για την ικανοποίηση του άμεσου αιτήματος, στο χτίσιμο επαναστατικής συνείδησης και επαναστατικής πράξης, τα οποία θέτουν το ζήτημα της εργατικής εξουσίας. Με υλικό αυτούς τους αγώνες οικοδομείται από το επαναστατικό κόμμα η καθημερινή πάλη για την ανάπτυξη της επαναστατικής συνείδησης μέσα στην εργατική τάξη. Τα ταξικά σωματεία και οι οργανώσεις της πρωτοποριακής αριστεράς πρέπει σε σύγκρουση με το ρεφορμισμό και με όπλο τη

στρατηγική του ενιαίου μετώπου να προκρίνουν την ενότητα στη δράση για την υπεράσπιση των άμεσων συμφερόντων της εργατικής τάξης ενάντια στον καπιταλισμό, τον φασισμό, την ανεργία, την καταστολή. Η εργατική τάξη καλείται εδώ και τώρα, να παλέψει για την οργάνωση της Γενικής Πολιτικής Απεργίας, για την ανατροπή της κυβέρνησης και κάθε αστικής κυβέρνησης, με προοπτική την εργατική εξουσία, διεκδικώντας:

- Να μπουν στη φυλακή οι φυσικοί και ηθικοί αυτουργοί του κρατικού εγκλήματος των Τεμπών- Σύγχρονες, φθηνές, δημόσιες συγκοινωνίες
- Να αποκαλυφθεί κάθε πτυχή του κυβερνητικού σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, να μπουν στη φυλακή και να επιστρέψουν τα κλεμμένα όλοι όσοι εκμεταλλεύθηκαν τις κυβερνητικές καρέκλες και τις σχέσεις τους με την εξουσία για να καταβροχθίσουν τις επιδοτήσεις που στέρηναν από τους πραγματικούς αγρότες και παραγωγούς.
- Να στηριχθεί η αγροτική παραγωγή και η αυτάρκεια της χώρας σε αγροτικά προϊόντα μέσω αγροτικών συνεταιρισμών που θα λειτουργούν πραγματικά προς το συμφέρον των φτωχών αγροτών.
- Ενάντια στην ακρίβεια που συνθλίβει το λαϊκό και εργατικό εισόδημα και κάνει αφόρητη τη ζωή ιδίως των χαμηλοσυνταξιούχων, να χτυπηθεί το καπιταλιστικό κέρδος των μεσαζόντων στα αγροτικά προϊόντα και τα είδη πρώτης ανάγκης.
- Αυξήσεις των μισθών και συντάξεων πάνω από τον πληθωρισμό. Αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή (ΑΤΑ).
- Ενάντια στο κλείσιμο των εργοστασίων και την ανεργία, έλεγχο στα βιβλία των επιχειρήσεων που επικαλούμενες την κρίση κάνουν μαζικές απολύσεις, κλείνουν ή μεταφέρουν τις παραγωγικές τους δραστηριότητες σε άλλες χώρες.
- Εθνικοποίηση χωρίς αποζημίωση και λειτουργία τους κάτω από εργατικό έλεγχο.

- Κατάσχεση των προσωπικών περιουσιακών στοιχείων των καπιταλιστών που ενώ παίρνουν τα γνωστά θαλασσοδάνεια χρεοκοπούν και κλείνουν τις επιχειρήσεις.
- Για την ανεργία: Κανένας άνεργος – Αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας και της Τεχνητής Νοημοσύνης προς όφελος των εργαζόμενων, για τη μείωση του χρόνου εργασίας, χωρίς ελάττωση μισθού και διατήρηση των δικαιωμάτων. Λιγότερη δουλειά - Δουλειά για όλους.
- Κατάργηση του νόμου Χατζηδάκη και όλων των αντεργατικών νόμων που μετατρέπουν την εργασία σε κάτεργο.
- Κατάργηση κάθε διάκρισης στις αμοιβές και στα δικαιώματα των εργαζόμενων, βάσει φύλου ή καταγωγής. Πλήρης κοινωνική ένταξη των μεταναστών και προσφύγων, με όλα τα δικαιώματα.
- Κρατικό πρόγραμμα προμήθειας με φθηνά βιομηχανικά είδη και λιπάσματα στους αγρότες, έναντι φθηνών αγροτικών προϊόντων με ικανοποιητικές τιμές για τους παραγωγούς.
- Οργάνωση της εγχώριας παραγωγής με στόχο την κάλυψη των διατροφικών αναγκών του λαού, τη διατροφική αυτάρκεια και την προστασία από την επισιτιστική κρίση, με βάση τον μικρομεσαίο αγρότη και όχι τα συμφέροντα των πολυεθνικών αγροτοβιομηχανικών μονοπωλίων.
- Εθνικοποίηση χωρίς αποζημίωση των μεγάλων αλυσίδων σούπερ-μάρκετ, ντόπιων και πολυεθνικών.
- Εναντία στις ιδιωτικοποιήσεις των δημοσίων επιχειρήσεων. Λειτουργία των επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας κάτω από εργατικό έλεγχο και διαχείριση προς όφελος του κοινωνικού συμφέροντος και όχι με σκοπό το κέρδος (ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, Συγκοινωνίες). Επανεθνικοποίηση όλων των επιχειρήσεων που ξεπουλήθηκαν χωρίς αποζημίωση στα τρωκτικά του κεφαλαίου, ντόπια και ξένα.

- Κατάργηση του Χρηματιστηρίου Ενέργειας –Απαλλοτρίωση χωρίς αποζημίωση των παρόχων ενέργειας. Αντιμετώπιση της ηλεκτρικής ενέργειας ως κοινωνικού αγαθού και όχι ως εμπορεύματος. Ακριβό ρεύμα σημαίνει την καταστροφή και χρεοκοπία οποιασδήποτε βιομηχανικής δραστηριότητας αυξάνοντας ακόμα περισσότερα την ανεργία.
- Μονομερής ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ στους διεθνείς τοκογλύφους
- Άμεση εθνικοποίηση χωρίς αποζημίωση και κάτω από εργατικό έλεγχο όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων, τραπεζών και ασφαλιστικών ιδρυμάτων.
- Δημιουργία ενός κεντρικού τραπεζικού οργάνου που θα ελέγχει την πορεία της οικονομίας και θα παρεμβαίνει για να αντιμετωπιστεί η ύφεση, έχοντας ως αποστολή να μη χάσουν τα λεφτά τους οι μικροκαταθέτες, οι εργαζόμενοι και οι συνταξιούχοι και να προστατευθεί η στέγη από τις κατασχέσεις για τους μισθοσυντήρητους.
- Παιδεία – Υγεία – Ενέργεια – Νερό – Συγκοινωνίες: Κοινωνικά αγαθά και όχι εμπορεύματα για τους κερδοσκόπους.
- Καθολική, Δημόσια και Δωρεάν Εκπαίδευση και Υγεία για όλο το λαό. Απεξάρτηση των κρατικών λειτουργιών από τη διείσδυση του ιδιωτικού τομέα και των ιδιωτικοοικονομικών συστημάτων διοίκησης.
- Απαλλοτρίωση όλης της μοναστηριακής και εκκλησιαστικής μεγάλης περιουσίας και των τσιφλικιών. Πλήρης διαχωρισμός της εκκλησίας από το κράτος.
- Άμεση διάλυση των κατασταλτικών μηχανισμών, των ΜΑΤ και των ομάδων ΔΕΛΤΑ. Κατάργηση των ειδικών δικαστηρίων και των αντιδημοκρατικών τρομονόμων.

Το συνέδριο μας καλείται να συζητήσει και να απαντήσει σε ερωτήματα όπως με ποιο τρόπο χρειάζεται να δουλέψουμε, ώστε να κατευθυνθούμε μαζί με την τάξη προς εκεί που η πολιτική θεωρία μας, μάς υποδεικνύει, δηλαδή τη διεκδίκηση της

εξουσίας για την υλοποίηση ενός τέτοιου προγράμματος. Ποιες ρήξεις πρέπει να κάνουμε και ποιες γέφυρες πρέπει να χτίσουμε, με προοπτική τη χειραφέτηση της εργατικής τάξης από ό,τι την κρατά φυλακισμένη στις ρεφορμιστικές αυταπάτες, που είναι ο μεγάλος αντίπαλος ενός επαναστατικού κόμματος, όπως το ΕΕΚ;